

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland er et samarbeidsforum for åtte frivillige organisasjoner innen natur og friluftsliv.

Lillehammer 19. april - 2013

NVE – Konsesjons- og tilsynsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

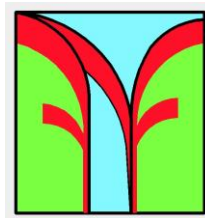
Høring - 10 småkraftverksplaner i Gudbrandsdalslågens sideelver.

Forum for natur og friluftsliv i Oppland har gjort seg kjent med utsendte høringsdokumenter og ønsker å gi følgende felles høringsinnspill til utbyggingsplanene for:

Åkvisla kraftverk - Øyer
Mosåa kraftverk - Øyer
Hinøgla kraftverk - Nord-Fron
Fossåa kraftverk - Sør-Fron
Skåbyggja kraftverk - Nord-Fron
Brynsåa kraftverk - Øyer
Kvernåi kraftverk - Lesja
Frya kraftverk - Sør-Fron
Ula kraftverk - Sel
Nørdre Juva kraftverk - Skjåk

Vi går imot planene om utbygging av disse 10 småkraftverkene i Gudbrandsdalslågens sideelver. Vi viser til Fylkesmannen i Oppland sitt forslag om helhetlig vurdering av Gudbrandsdalslågen med sideelver, og mener at de gjenværende urørte delene må vernes ved en ny supplering av verneplanen/omlegging av samlet plan. En utredning av vern må etter vårt syn sambehandles med forslag til nye utbygginger.

En eventuell utbygging av de 10 foreslåtte småkraftverkene gir etter vår vurdering store inngrep i forhold til den begrensede produksjonen av ny kraft.

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Den samfunnsmessige nytten ved utbyggingene vil derfor være lav sammenlignet med tilsvarende verdier som disse elvene har i dag av landskaps- og friluftsliv- og naturverdier. Dette området har spesielt betydelige naturverdier knyttet til naturtypen bekkekløft. Oppland har mange slike elvekløfter som har helt spesielle vegetasjonssamfunn, og som derfor har svært stor verdi for biologisk mangfold. Fylket har et særlig ansvar for å ta vare på disse elvekløftene. Det er vårt syn at vasskraftutbygging i dette området er spesielt konfliktfyllt.

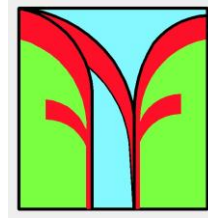
Hovedvannstrengen i Lågen med Nedre Otta er det vassdrag som representerer de største vannrelaterte verneverdier av naturfaglig art i Oppland. Vassdraget inkludert sideelvene er stort og variert, noe som gir et sammenhengende vannsystem med stor variasjon i naturtyper og biotoper for planter og dyr. Vassdraget representerer en type hvor de fleste er sterkt forringet av inngrep. Denne vassdragstypen er heller ikke ivaretatt gjennom eksisterende verneplaner for vassdrag.

Vårt syn er at det er svært viktig at alle de foreslåtte kraftverksinngrepene i vassdraget hovedløp og sideelver vurderes under ett og ikke enkeltvis. En bit for bit-utbygging av vassdragene vil på flere måter være svært uheldig, og det vil etter vårt syn være stikk i strid med vanndirektivets mål om helhetlig vassdragsforvaltning. Hver for seg vil disse utbyggingene kunne gi store negative konsekvenser for naturmangfold og friluftsliv. Sumvirkningene av alle de planlagte inngrepene vil trolig kunne bli svært omfattende. For øvrig er det etter vårt syn grunn til å spørre om naturmangfoldslovens krav til kunnskap om både sumvirkninger og samlet belastning generelt er tilstrekkelig godt nok ivaretatt ved vassdragsutbygginger, vi viser til nylige gitte kraftverkskonsesjoner i vassdragets sideelver.

Den foreslåtte kraftverksutbyggingens konsesjonsbehandling må også vurdere verdien i det å ha en gjenværende intakt vassdragsnatur både i sideelvene og Gudbrandsdalslågens hovedløp med kvalitetene dette har for helhetlige landskaps-, friluftslivs-, folkehelse- og miljøhensyn i samsvar med naturmangfoldsloven.

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 97483205
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Åkvisla kraftverk - Øyer

Redusert vassføring i en strekning på 3 km. Kraftverket er planlagt like overfor eksisterende inntaksdam til Moksa kraftverk. I realiteten vil da hele Moksa-vassdraget bli utbygd. Moksa renner i småstryk med innslag av roligere partier fra det planlagte inntaket og ned til eksisterende inntaksdam. Av vanntilknytta fugl i planområdet er det tidligere nevnt strandsnipe, men også fossekaller registrert hekkende. I tiltakets randsone er det registrert leveområde for orrfugl og storfugl og lirype. I alt 140 fuglearter er blitt observert i nedbørfeltet til Moksa. Av dem ble 80 påvist hekkende, mens 34 arter ble ansett som sannsynlig hekkende. Flere av de observerte artene er rødlistet og normalt tilknyttet naturmiljøer som kan bli berørt av den planlagte utbyggingen. Av rødlisteartene er strandsnipe særlig knyttet til vann, og ble registrert hekkende flere steder i Moksa i denne undersøkelsen. I 2012 ble det observert varslende strandsnipe både i Moksadammen og langs elvestrekningen mellom dammen og inntaksdammen. Andre fuglearter som ble registrert hekkende i 1986 og som er tilknyttet aktuelle vann-, vannkant og myrmiljøer er blant annet fossekall, brunnakke, krikand, enkeltbekkasin og sivspurv.

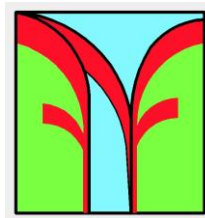
Strekningen ovenfor inntaksdammen til Moksa kraftverk ble den gang vurdert til å ha gode habitatforhold for ørret. Øyer fjellstyre kan bekrefte at det fiskes etter ørret i Moksa. Under undersøkelsene i vassdraget i 1987 ble det registrert viktige næringsdyr for fisk, som krepsdyrene marflo og asell (Bjørtnuft m. fl., 1987). 11 arter av døgnflue ble registrert i rennende vann.

Mosåa kraftverk - Øyer

Områder med spesielle naturforvaltningsinteresser og naturmiljøer av stor betydning. Klassifisert som svært viktige områder for biologisk mangfold, hvor det foreligger botaniske forekomster, hekkeområder, viltbiotoper og bekkekløfter med rødlistearter. Det er registrert i underkant av 30 rødlistearter i et større område rundt prosjektområdet, hvorav seks er knyttet til skog og bekkekløftmiljø. En utbygging med tilhørende redusert vannføring på en strekning på 4,1 km vil ha innvirkning på hele økosystemet.

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 97483205
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

De viktigste naturkvalitetene i Mosåa/Mosdalen er knyttet til rike lavsamfunn i fuktige bekkekløftmiljø, dernest til rik sør bergsvegetasjon og rik lågurtgranskog. Naturverdiene er samlet sett store og lokaliteten vurderes å være av regional verdi – verdi 4. At området allerede er påvirket av vannuttak til snøproduksjon, skianlegg og hyttefelt, gjør det desto viktigere at elva får renne naturlig i fred. Leveområde for noe storørret og mulige gyteområder.

Hinøgla kraftverk - Nord-Fron

Redusert vassføring i en strekning på 1600/1400 m. Området har stor verdi både for friluftsliv og naturmangfold; Det er et svært attraktivt turområde for lokalbefolkningen og tilreisende både sommer og vinter, viktig trekkområde for elg, hekkeområde for flere rovfuglarter. Vi er også kjent med funn av fossesprøytsone, 2 rødlistearter: Strandsnipe og Oter og regionale og nasjonale bekkekløftverdier. Hinøgla er en elv med betydelig landsskapsverdi, godt synlig i landskapet.

Fossåa kraftverk - Sør-Fron

Fossåa, Sør-Fron, er del av et større bekkekløftsystem; Steinåa-Fossåa. Her er det 4 registrerte lokaliteter med verdifulle naturtyper innen prosjektområdet:

Gammel barskog (Verdi B), *Bekkekløft og bergvegg* (Verdi C), *Gråor-heggeskog* (verdi A), og *Bekkekløft og bergvegg* (Verdi B).

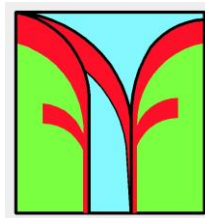
De rødlistede artene sumpaniskjuke (EN), dalfiol, flatragg, gryntjafs, gubbeskjegg, harekjuke, huldregras, hvithodenål, olivenlav, rimnål og sprikeskjegg (alle NT) er registrert i området. Strandsnipe (NT) og fossekall hekker sannsynlig med regiontypisk tetthet. Hele området har nasjonal verdi (5-6 poeng) og må ha høy oppmerksomhet og vern innen norsk naturforvaltning. Utbygginga vil føre til redusert vassføring over en strekning på 4400 m i elva, noe som kan svært negative konsekvenser for økosystemet.

Skåbyggja kraftverk - Nord-Fron

Minstevassføring på en strekning av 3380 m. Synlig med landsskapsverdi i terrenget. Bekkekløft, flommarksskog og gammel barskog (verdi B). Flere rødliste lav- og sopparter er knyttet til disse naturtypene. Vi ser behov for mer

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 97483205
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

utredning av konsekvenser for naturmangfold med bekkekløfter og fossesprøytoner og vannlevende organismer.

Brynsåa kraftverk - Øyer

Redusert vassføring på ei 2,83 km lang strekning. Reduksjonen i vassføringen og bygging av rørgate er negative inngrep i naturmiljøet som reduserer det biologiske mangfoldet i området. Det er registrert flere viktige naturtyper (to bekkekløfter), rødlistearter og to truede vegetasjonstyper. Det er også gyteområde for storaure ved utløpet i Lågen.

Søre Brynsåa er ei relativt verdifull bekkekløft, typisk for de rike Sør-Gudbrandsdalskløftene. Kløftetopografien er velutviklet, med tilhørende stor økologisk variasjon, kløfta er lite påvirket av nyere inngrep, og det er spesielle kvaliteter knyttet til meget velutviklet moldjords-edelløvskog og (i mindre grad) til fosserøykgranskog. Edelløvskogen er av de største som er kjent i Gudbrandsdalen. Biomangfoldmessig utmerker lokaliteten seg med en ansamling av sørlige arter innen flere artsgrupper som knapt er kjent fra andre steder i dalføret. På den annen side er artsmangfoldet generelt ikke mer enn middels rikt, rike bergveggsamfunn er sjeldne, og skogen er fattig på verdier knyttet til gammel naturskog. Området vil i middels stor grad kunne bidra til å dekke viktige mangler ved skogvernet. Søre Brynsåa vurderes regionalt til nasjonalt verdifull (verdi 4).

Kvernåi kraftverk – Lesja

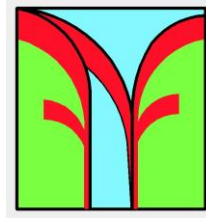
Kvernåi vil få redusert vassføring over ei strekning på 2460. Redusert vannføring vil være negativt for fisk og ferskvannsorganismer. Større inngrep i verdifullt og mye brukt friluftsområde. På noen steder har elveløpet form som kan karakteriseres som bekkekløft. Ca. 1km² av INON-område vil gå tapt. Strandsnipe (NT), og delvis grannsildre (NT) og grynsildre (NT) er direkte knyttet til vassdraget i tiltaksområdet.

Frya kraftverk - Sør-Fron:

Frya er i tillegg til kvalitetene som ga vernestatus en viktig gyte- og oppvekstelv for ørret og et viktig leve- og beiteområde for harr. Den beskjedne kraftmengden som kan bli produsert gjør den samfunnsmessige nytten ved utbyggingen

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 97483205
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

spesielt lav sammenlignet med reduksjon av tilsvarende landskaps- og frilufts- og naturverdier med spesielt naturtypen bekkekløft.

Ula kraftverk – Sel

Redusert vassføring på 100 eller 600 m utfra alternativ. Det planlagte vannkraftverket ligger i samme område som grunnvannskilden til befolkningen på Otta og Sjoa. Et kraftverk vil ligge i et område som brukes mye av turgåere og fiskere. Elva har betydning som landsskapselement i nærheten av Kvitskriupræsteinn og Rondane nasjonalpark. Vi ser behov for mer utredning av konsekvenser for naturmangfold med bekkekløfter og fossesprøytoner m.m.

Nørdre Juva kraftverk – Skjåk

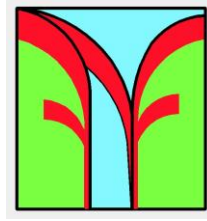
Ligger ved grensen til Breheim Nasjonalpark. Svært synlig i landskapet og utgjør en veldig viktig del av naturen. Redusert vassføring i 1800 m. Negativ innvirkning for ørret som vandrer opp i sommerperioden, da det er stor vassføring. Lavarten furusotbeger er påvist og har status som sårbar på Rødlista. Det er noe uklart hvor godt området er undersøkt, da terrenget er temmelig utilgjengelig.

Forum for natur og friluftsliv Oppland sin motstand mot disse 10 utbyggingsplanene medfører at vi ber om at utbyggingsprosjektene skrinlegges. Vi mener at utbygging av slike kraftverk heller ikke vil være samfunnsmessig nødvendig av hensyn til behovet for ny kraft. Energisparing vil etter vårt syn i fremtiden være viktigere tiltak enn ny produksjon med negative konsekvenser for friluftsliv og natur.

Uttalelsen støttes av Norges Jeger- og Fiskerforbund – Oppland, Oppland Orienteringskrets, DNT Gjøvik og Omegn, Naturvernforbundet i Oppland, Vestoppland Krets - Norges Speiderforbund, Gudbrandsdal Krets - Norges Speiderforbund og Norsk Ornitologisk Forening – Oppland.

FNF Oppland

Forum for natur og friluftsliv Oppland,
Pb. 368, 2602 LILLEHAMMER
Tlf. 97483205
e-post: oppland@fnf-nett.no
www.fnf-nett.no/oppland

forum for
natur og friluftsliv
Oppland

Med vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Oppland
Ole Morten Fossli - Koordinator

Kopi til av uttalelsen sendt til:
Fylkesmannen i Oppland
Oppland fylkeskommune
Miljøverndepartementet
Olje- og Energidepartementet